

WYBRANE ZAGADNIENIA DOTYCZĄCE ODPOWIEDZIALNOŚCI KARNEJ EGZORCYSTY W PRAWIE POLSKIM

Artykuł porusza problem odpowiedzialności karnej egzorcysty za zachowania związane z reakcją na ujawnienie się podczas egzorcyzmu transu opętania. Egzorcyzm w Kościele katolickim jest formą celebracji liturgicznej i jego praktykowanie podlega prawnej ochronie. Warunkiem legalności przeprowadzenia obrzędu jest dobrowolne w nim uczestnictwo. W sytuacji ataku transu opętania, które jest zaburzeniem istotnie ograniczającym świadomość osoby egzorcyzmowanej, krępowanie ruchów jej ciała i kontynuowanie modlitwy, wbrew zewnętrznym odruchom, nie zawiera cechy działania bezprawnego. Pojawiający się opór, co do dalszego udziału w egzorcyzmie, nie oznacza cofnięcia wcześniej wyrażonej zgody osoby na uczestnictwo w egzorcyzmie. Kontynuowanie egzorcyzmu jest pierwotnie legalne ze względu na brak ataku na dobro prawne (wolność osoby egzorcyzmowanej).

Egzorcysta podlega ewentualnej odpowiedzialności karnej nie tylko za nieudzielenie pomocy w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia osoby egzorcyzmowanej, ale również za ewentualne umyślne bądź nieumyślne narażenie osoby egzorcyzmowanej na niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, spowodowanie tzw. ciężkiego, średniego albo lekkiego uszczerbku na zdrowiu lub nieumyślne spowodowanie śmierci. Należy wziąć pod uwagę reguły obiektywnego przypisania skutku.

Słowa kluczowe: trans opętania, egzorcyzm, odpowiedzialność karna, kontratyp

SELECTED PROBLEMS OF THE CRIMINAL RESPONSIBILITY OF THE EXORCIST IN POLISH LAW

The article discusses the issue of criminal liability for acts of the exorcist associated with disorder of possession trance during exorcism. Exorcism in the Catholic Church is a form of liturgical celebration and a subject to legal protection. The condition for the legality of exorcism is voluntary participation. An attack of possession trance is usually the cause of loss or significant limitation of person's consciousness, so, despite of external impulses of the person's body, the exorcist's refusing to stop the prayer is not an unlawful behavior.

Exorcist eventually could be responsible for failing to render assistance to a person in a situation threatening an immediate danger of loss of life or serious bodily injury, intentional or unintentional exposure of a person to an immediate danger of loss of life or serious bodily

injury, causing heavy, medium or light bodily injury or an impairment to health or manslaughter. The issue shall be assessed in the light of principles of objective assignment of effect.

Key words: possession trance, exorcism, criminal liability, legal justification